

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Tredie Brev til en højvelbaaren Herre. 1743

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 218. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-holberg12-shoot-idm140252801216096.pdf> (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

Det er Hovedaarsagen til Tilbagegangen. Andre tilføjer flere Aarsager. Selv mener jeg at den litterære Virksomhed i høj Grad lider under den strenge Bogcensur, som gør at der ikke udkommer andet end hvad der er slapt, selvudslettende, krybende, kraftesløst, aandskrafttærende og oldingeagtigt. Paa Grund af Censorerens Frygtsomhed eller Uvidenhed eller deres elendige Smag bliver tit de allerbedste Bøger undertrykt eller de allermest værdifulde Betragtninger strøget. Derfor mener Forfatterne at det er fornuftigere at lade deres Aandsfostre blive kvalt i Fødslen eller henligge som Føde for Orme end at overlade dem til Censorerens Tortur. Hvis nogen skulde være i Tvivl om denne Censurs Virkning, saa skal han bare sammenligne de Bøger som har været igennem Pølsemaskinen med Bøger som er trykt uden Censur - saa vil han se hvor stor Forskel der er paa Skidt og Kanel. Det *Imprimatur* som man plejer at sætte foran i Bøger har omtrent samme Betydning som hvis Censor vilde sige: »Denne Bog indeholder ikke andet end Gas, Banaliteter og Ting der er sagt saa mange Gange før at det er til at brække sig over«, eller: »Dette Værk maa trykkes, da det ikke indeholder andet end nogle lokale Sandheder eller Meninger som er godkendt her i Landet«. Man indvender ganske vist at der findes nogle helt vilde Forfattere som maa holdes paa Plads med den Slags Lænker. Men af to Onder maa man vælge det mindste; og den Nytte man har af denne Forsigtighedsforanstaltning er ubetydelig sammenlignet med de Gener den medfører. Her i Norden findes der lysende Begavelse; men saa vidt jeg kan se kan de ikke komme til deres fulde Udfoldelse før denne Hindring bliver fjernet, og før de sidste Rester af den gamle gotiske Surdejg 219 bliver udrenset. Jo større Kultur et Folk har, jo mere Frihed giver det sine Forfattere. Virkningen af dette kan man se i Frankrig, hvor der paa Ludvig den Fjortendes Tid opstod Historikere, Talere, Filosofer og Digtere, hvis Værker vor Tids Forfattere beundrer, men slet ikke er i Stand til at efterligne. Da Trykkefriheden blev indskrænket ved haarde Love, og Talerne, Digterne, ja selv Komedieforfatterne kom under en strengere Censur, da